

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs XIII. De corpore vitiatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

tuo patre aliud in eadem Ecclesia de nouo obtinere non potest; cum hac ratione paternæ incontinentiæ memoria refricaretur, id quod in prædicto Concilio prohibitum est in quantum prohibet eis, vt in ecclesiis, vbi patres beneficium aliquod obtinuerunt, non possint etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis ecclesiis quocummodo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt habere. Quæ verò de filiis presbyterorum, aut in Extrauaganti Clementis VII. quæ incipit. *Ad canoniam conditores*: aut in Concilio præfato Trident. statuntur, ad nepotes presbyterorum extendi non debent, quasi nepotes ab eorum beneficiis sicut filij, excludantur: eo quod iura cum loquantur de filiis, ad nepotes secundum magis veram, & communiorum opinionem non sunt extendenda glo. in c. presbyterorum, dist. 56. maxime cum alia ratio sit filiorum illegitimos, alia verò nepotum, qui legitimi sunt. Neque enim Nepos legitimus paternam incontinentiam, sed continentiam refert filius autem illegitimus incontinentiam patris representat militatque pro eo illa præsumptio, quod filius patri similis esse præsumitur.

Aduertendum est circa id quod tradit author de Nepotibus, quod cum Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinales Congregationis Sacri Concilij Trid. existimauerint, tã in dicta constitutione Clementis VII. quàm in Concilio Trid. sub illa prohibitione. Ne filij illegitimi beneficium paternum obtinere possint, comprehendere nepotem legitimum ex filio illegitimo, respectu beneficii, aucti ob ea Concilij verba *Longissime*, nec vlla in his terminis Rotæ decisio reperta fuisset itauerunt postea iidem Cardinales ex ordine S. D. N. Gregorij XIII. intelligere, quid de hac re Rota sentiret, vbi vt notat Nauar. conf. 10. in Nouis, dictum fuisse in Rota duodecima die Februarij 1574. nõ comprehendere nepotem legitimum ex filio legitimo neque sub Clementina, neque sub Concilio Trident. tam inspectis verbis, quam etiam inspecta mente, seu ratione tam Clementinæ, quàm Concilij, quæ Rotæ decisio probati facile potest, si quidem si verba Clementinæ consideremus, certum est illa non conuenire nepoti legitimo, vt patet ibi. *In ipsorum resignantium filios ex fornicatione natos, &c.* & ibi. *Super defectu Natalium quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus genui patiebantur.* & ibi. *ob inordinatum spirituum filiorum amorem.* &c. & ibi. *Quod de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, &c.* Similiter nec verba Concilij conueniunt, vt patet ibi. *Qui non ex legitimo Matrimonio nati sunt.* Vnde cum regula generalis sit, quod vbi verba dispositionis non conueniunt; neque dispositio ipsa conueniet, ex Bartolo, & Decio in l. 4. §. prætor ait, de dam. inf. & idẽ Bar. in c. 1. num. 2. de elect. & Alciat. in l. liberorum. nu. 6. de verb. sign. & ibidem Alex. in ver. Tertius casus est, & in dictis constitutionibus solam mentio fit filiorum; non ea solam ratione, quod filij sint, sed quia nati sunt fornicatione; consequens est, vt que de solis filiis illegitimis statuuntur, in nepotibus legitimis locum non habeant, ex Bar. in l. si. Co. de filiis natur. qui etiam cum alijs communiter concludit conclus. 1. num. 58. de verb. signif. nepotem legitimum ex filio illegitimo heredem ab aucto institui posse, quia in eo vitium paternum, & per consequens qualitas patrem excludens cessat, vt docent Card. Paleot. de Nothis, & Spurijs, c. 53. & Couar. in ept. par. 2. ca. 8. §. 5. nu. 13. Sed neque mens, aut ratio Clementinæ, aut Concilij locum habet in nepote, nam filius representat incontinentiam patris, nepos autem non item; Et filius præsumitur esse similis patri, non sic nepos respectu aucti siue ergo verba, siue mentem Clementinæ, aut Concilij inspicimus, dicendum est nepotes legitimos non excludi, cum nõ militet eadem ratio, & materia est odiosa. Et quia si Clementina, vel Concilium nepotem legitimum excludere voluissent, nepotem etiam, sicut filium nominassent. Denique huius opinionis sunt Glof. in c. presbyterorum, verb. filios, dist. 56. & in ca. Apostolica, 8. quæst. 1. Archid. ibi. Goffred. in summa, num. 5. de filiis presbyt. lo. And. in cap. Ad extirpandas, tit. eod. & Ambr. ibidem Pisanella, & alij summissæ communiter in verb. illegitimus.

TITVLVS XII.

De seruis non ordinandis.

Hic titulus deest in Nouis.

S V M M A R I V M.

1. Seruus fugitiuus ad dominum redire tenetur, nisi probabilis timor eum excuset, & quid tunc faciendum.

DECISIO I.

Ex consl. unico alias 2. de restit. spoliatorum.

1. Seruus fugitiuus in foro conscientie ad Dominum redire tenetur, aut eum contentum facere, quod non redecet, nisi iusta aliqua causa, qualis est probabilis timor perendi vitam, eum excuset: cum seruus fugitiuus sit de bonis fortunæ Domini sui: Non tenetur tamen restituere se illi cum iactura bonorum altioris ordinis, scilicet vitæ, eo quod nemo ad restituendum bona minoris ordinis tenetur cum iactura bonorum maioris. Arg. c. officia, de penit. & remiss. & ex Nau. in Man. ca. 17. nu. 87. Tenetur autem semper habere intentionem Domini satisfaciendi, aut eum contentum faciendi modo meliori quo potest, soluendo ei per se, vel per alium, iustum pretium, & quicquid acquirit, & lucratur, Domino suo quærere.

TITVLVS XIII.

De corpore vitiatu.

S V M M A R I V M.

1. Ordinarius Papa mandatum exequi non debet, quando ex illius executione peccatum, aut scandalum sequitur.
2. Pollex non est membrum, cuius parte tamen qui caret, quando sit irregularis.
3. Castratus ob egritudinem de consilio Medicorum, potest sine alia dispensatione ordines sacros accipere.
4. Suspensus ter est, qui sine literis dimissorijs ordinarij, tres ordines sacros accipit.

DECISIO I.

Ex consl. 1. alias 20. de rescript. in Nouis.

1. Vitium deformis corpore a Papa impetrans commisionem dispensandi cum eo ad Episcopum originis ad ordines, & beneficia & ab eo dispensatus, impetras ecclesiam parochialem alterius diocesis a Papa in forma dignum, videlicet, vt ordinarius diocesis si eum reperiret idoneum, confetret eum illi: non obstante dispensatione a legato Papæ facta super præfati curati deformitate, mandatum Papæ exequi ordinarius non tenetur: immo exequendo & ecclesiam parochialem tali deformi conferendo peccat; cum mens Papæ non sit, vt quis mandata sua exequatur, quando ex eo quod præcipitur exequuto, sequeretur peccatum, aut scandalum populi, ca. Nihil cum scandalo, & c. si quando, de refer. & Fel. ibi. & Inn. in c. Inquisitioni, in fi. de sentent. ex com. quod probabiliter sequi solet dum valde deformis ad Sacramentorum administrationem admittitur.

DECISIO II.

Ex consl. 1. in Nouis, deest in antiquis.

1. Cum pollex membrum non sit ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 206. & 262. qui pollice caret, irregularis non est, dummodo per indignationem sibi non abutulerit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 198. nec exinde inducatur impotentia celebrandi, aut magna deformitas, seu scandalum in celebrando, ex Nauar. in Man. ca. 27. num. 197. De qua tamen re si dubitetur, an sine scandalo celebrare possit, & an inducat magnam deformitatem, quæ celebrationem impediatur, declaratio Episcopi requiritur, non autem sufficit arbitrii cõfessarij, aut alterius Prælati inferioris: Quod si Episcopus semel magnum induci scandalum declarat, irregularis erit, & a solo Papa dispensari potest.

DE.

DECISIO XIII.

Ex conf. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Castratus ob egritudinem de consilio medicorum, sine ulla dispensatione ad omnes ordines sacros ab Episcopo suo promoueri potest. c. si quis a Medicis c. Euanuchus, d. 55. & Nau. in Man. c. 17. nu. 199.

DECISIO XIV.

Ex conf. 8. in Nouis. deest in antiq.

Clericus Minorum ordinum, & surdus, & sciens quod propterea non initiaretur sacris a suo ordinario, cum falsis literis dimissorius a se coelectis subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum ab alieno sumens prater peccatum in falsis literis fingendis commissum, tres suspensiones incurrit, tres ordines sacros sine literis dimissorius ordinarij sui suscipiens ex Extra. cum ex Sacrorum. Pij II. & ex Nauar. in Man. c. 25. nu. 7. & c. 27. num. 241. Beneficio autem prius adepto ob huiusmodi delicta ipso iure non priuatur, cum beneficium legitime prius obtentum, per superuenientem irregularitatem regulariter ipso iure non perdat. Innoc. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

TITVLVS XIV.

De Bigamis.

S V M M A R I V M.

- 1 Læcus nulliter cum corrupta contrahens non est bigamus.
- 2 Irregularis tam est qui bis quam qui plures nuptias contrahit, & quare?
- 3 Episcopus ordinando bigamiam ab eo ordine conferendo, & a Missa celebranda per annum suspensus est.

DECISIO I.

Ex confil. 1. deest in Nouis.

Læcus, aut clericus minorum ordinum contrahens Matrimonium cum corrupta inualide ob aliquod impedimentum, nullam irregularitatem aut bigamiam veram, eo quod non contrahit valde cum duabus successiue; aut interpretatur eo quod non contrahit cum duabus inualide vel cum vna valde, & cum alia inualide, nec cum corrupta valde ex Nau. in Man. c. 27. num. 195. aut Bigamiam similitudinariè contrahit, quia non contrahit cum vna valde, neque inualide post votu' solemne religionis, vel ordinis sacri, quo quis spirituale Matrimonium cum Christo contrahere dicitur, c. 1. & c. quotquot 27. q. 1. & irregularitas in casibus tantum iure expressis contrahitur. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

DECISIO II.

Ex conf. 2. deest in Nouis.

Irregularis tam est qui bis, quam qui plures nuptias contrahit, & bigamus, non trigamus dicendus est læcus, qui vicissim cum virgine, & ea mortua, cum vidua, vel cum corrupta contrahit: quia ea tantum de causa bigamus irregularis est, & inhabilis ad Sacramentum ordinis, quia in eo non est significatio coniunctionis Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa; Ita S. Thom. 4. dist. 27. q. 3. art. 1. tam inhabilis autem est ad hanc coniunctionem Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa significandam, qui cum duabus, quæ quæcumque tribus, aut pluribus contrahit, quia iam carnem suam diuisit, vnde in iure nulla trigamiam, sed bigamiam solumus mentio est, vt patet in toto tit. de big.

DECISIO III.

Ex conf. 3. deest in Nouis.

Episcopus bigamum ordinando, & beneficium simplex ei conferendo a collatione ordinis illius quem bigamo contulit. Arg. c. eos, & c. vlt. de temp. ord. in 6. & c. Nullus penitentem, dist. 55. & etiam a Missa celebranda. Glos. in d. c. Nullus penitentem, ipso iure per annum suspensus est, & ab ordine deponi potest, & collatio beneficij facta nulla & inualida est, eo quod collatio bene

ficij alicui irregulari facta non valet; sic Innoc. in c. cum nostris, de concess. preb.

TITVLVS XV.

De clericis peregrinis.

S V M M A R I V M.

- 1 Capellani trivemium si exempti non sint, ab Episcopo visitari possunt, vt alij viatores.

DECISIO I.

Ex confilio 1. vnico, alias 4. de foro compet.

Episcopus Capellanos trivemium, quæ aduersis ventis in portibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sunt, perinde ac alios viatores, & transennites, visitare potest, seruato vniciuque sua privilegia, & ius, quod habent iure communi, vel particulari, domum suam reuocandi. c. si. de foro compet. & c. 1. de ptuileg.

TITVLVS XVI.

De officio Vicarij.

S V M M A R I V M.

- 1 Peccat, qui vel iurisdictionem usurpat, vel affirmat pro certo, quod nescit esse tale.
- 2 Vicarius Generalis a Capitulo Sede vacante constituendus, qualis esse debeat.
- 3 Vicarius Canonicus in Capitulo, & Choro locum Canonici tenet.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 3. de crimine falsi.

Vicarius foraneus literis, & testimonijs suis affirmans aliquem esse idoneum beneficio simplici, aut Canonicali ob solam relationem alterius, quem tamen ignorat, an idoneus sit, nec ne, non solum peccat ex S. Th. 2. 2. q. 60. ar. 6. vsurpando iurisdictionem alienam, scilicet, Vicarij Generalis, non appellando se Foraneum, sed Vicarium simplicitate; sed etiam affirmando pro certo, quod ignorat esse tale, cap. 1. de crim. falsi, & dando occasionem laedendi Reipublicam, & proximum. c. vlt. de iniurijs.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias vnico in Nouis, & etiam 2. de Maior. & obed.

Vicarius Generalis a Capitulo sede vacante constituendus; Doctor esse debet, vel Licentiatu' in iure Canonico; vel alias quantum fieri potest idoneus; vt colligitur ex Concil. Trifess. 24. c. 16. de ref. Et cum Vicarius Episcopi idoneus esse debeat ad id, in quo vices eius gerit. c. quoniam in plerisque, & c. inter cetera, de offic. ord. & constitui solet fere ad omnia, quæ gesturus est Episcopus, non satisfacit Episcopus muneri suo, nisi idoneum constituat, sed peccat: constitutio tamen talis Vicarij tenet ipso iure, modo sit clericus saltem in Minoribus constitutus, vnde & ab eo, & coram eo facta valida censentur.

DECISIO III.

Vicarius Generalis Episcopi, qui simul est Canonicus Ecclesie, in choro, & Capitulo locum Canonici tenere debet, ex Gemin. in c. cum a collatione, de appel. in 6. nisi contrarium consuetudine esset inductum.

TITVLVS XVII.

De officio, & potestate iudicis delegati.

S V M M A R I V M.

- 1 Conservatores, quoad que ordinarij iudices sunt, & quoad que iudices delegati.

Iuris-